

Magyar Hírmondó.

48.

Költ Bétsben, Karátson-Havának (Décembernek)
15-dik napján, 1795-dik Elztendőben.

Hadi és Békességes Környütblállások.

Gróf *Wurmsert*, Lovasság-Generális-
ságából Feldmarschallságra méltóztatott
emelni Fels. Urunk.

Gróf Clerfayt Tudósításai.

*Lautereck*hez érkezvén *Kray* Generá-
lsunk Déc. első napján, *Marceau* Fran-
tzia Vezér Korpusának egy Osztálya által
el-foglaltatva találta azt: parantsolta tehát
a' *Várasdi* Határörzők' Fő-Strázsameste-
rének *Kengyel* Úrnak, hogy maga mellé
vévén hat gyalog Kompania, és két lo-
vas Svadron Határörzőket, verné el az
említett Fr. Osztályt *Lautereck*ből. *Ken-
gyel* Májor, egynéhány ágyú-lövések után
bé-rontott a' Városba, és két *Frantzia* Ba-
talionból annyit le-öldöstetett, hogy tsu-
pán két Kapitányok, két alsóbb Tüztek,
és százötven Közemberék maradtak meg
belölle életben, kiket foglyaivá tett. A'
Frantzia Vezér *Marceau* elő-nyomúlt, 's
ágyúztatott is Népiinkre egy darabig: de
semmire se' mehetett.

D d d

Zsurdán Fr. Vezér is meg-támadta első Décemberben Seregünknek előljáró részét *Kreuzenachban*, 's el is nyomta belőle: hanem *Rajnai* Gróf *Salm*, és *Riese* Generálisok által ismét vissza-vétette azt erőhatalommal Gr. *Clerfayt*. Az el-lenség másodszor is elő-nyomult, még pedig olly nagy erővel; hogy lehetetlen volt meg-állani előtte a' Miénknek. Hogy a' rossz időbenn, illy hafzontalanúl ne vesztegetődjenek Vitézeink, 's egyfzersmind abból az okból is: mivel *Zsurdán*, egéssz erejével kezdett felénk nyomulni: Gróf *Clerfé* jónak ítélte, össze-gyűjteni a' kormányozása alatt lévő Sereget, 's *Nauendorf* Generálist is magához vonni: Feldmarsall Gróf *Wurmser* pedig, a' *Kájserslauterni* tanyát foglaltatta el, Ármádiájának egy része által.

*Düsseldorf*ból az előbbeni Fr. Örizet el-távozott, 's annak helyébe *Frigyes-Belgyiomból* érkezett nyóltz ezer főből álló *Frantziaság*, *Laurent* Generális' kormányozása alatt.

Frankfurtból Déc. 6-dikán: — „ A' Ts. K. Sereg egy nagy viadalhoz láttatik készíteni magát, mellynek jele az, hogy nehéz bagázsiait a' *Hechtsheimi* hegyekre szállíttatta. “

Olasz-Országból. —

Az *Angliai* Hajóssereget, *Livornóból* lett el-indulása után, *Korszika*' Szigete te-

lé intézett útja közben elő-vette egy nagy szélvész; és hat első-nagyságú hajóit igen meg-rongálta, mellyeknek meg-igazgattatása végett, Korszikának *S. Fiorenzói* Kikötőhelyében múltat az említett Hajóssereg.

Spanyol - Országból —

A' *Frantzia* Hajóssereg; minekutána *Fouerat* nevű Kereskedőre bízta volna a' *Cádixi* Kikötőhelybe bé-szállított *Angliai* prédáinak el-adását: ismét ki-indult onnan a' nagy tengerre:

Tsupánn az egy *Cádixi* főbb Kikötőhelyhez tartozó partoknál mind ötféle kétféle száznegyven Katona-hajók számláltak, mellyek között hetvenhat első-nagyságúak és ötvenhárom középszerűek vagynak. Alkalmas számú Katona-hajók vagynak útbann is; és a' *Carthagenai* 's *Ferrolí* főbb Portusokhoz tartozó partoknál:

Frantzia- Országból. —

A' Had-Minister *Dubayet*; egy Levelet küldött a' Belső-dolgokra-ügyelő Ministerhez *Benezech* Polgárhoz; *Brumaire* Hónapnak 26-dik napján (Nóv. 16-dikán); melly Levélbenn így ír a' *Vándéi Hadról*: „A' mi illeti *Vándét*: olly sokszor hirdetődött már az ottani hadnak végződése; hogy akármelly Tudósítások közlődjenek már most arról: könnyen kétségeknek láttzanak a' Publikum előtt: annyit mindazáltal bizonyosan jelenthetek én

Polgár Kollégámnak, hogy *Hoche* Generális, *Brumaire*nek 19-dik napján (Nóv. 9-dikén) hozzám indított Írásában, reménységet nyújtott Nékem az eránt, hogy egy Hónap múlva, fegyver nélkül lessz egéllz *Vándé*: és hogy a' környülállások megfogják Nékie engedni, hogy hat hétig oda hagyhassa mostani Státzióját. “

Az Igazgató - Tanács (Direktórium) olly Tudósítást közlött 22-dik Nóv. benn a' Vének' Tanáttsával; hogy a' Fr. Közönséges - Társaság és a' *Hessen - Cassel* Lándgráf között lett Békességkötésnek ratifikázióit által-vették egymástól Nóv. 8-dikán, a' két meg-békelt Hatalmaságoknak Biztosaik, *Basileábann*.

(Írtuk vólt, hogy a' *Dániai* Udvarnál lévő *Frantzia* Követnek *Grouvelle* Polgárnak a' *Dánus* Ministerhez Gr. *Bernstorf*hoz *Vendémiaire* Hónapnak 21-dik napján (12-dik Octóberben) botsátott Válasza, mint Próba-Írás, úgy tevődött azon Tsáfzári Végzés mellé, melly, 27-dik Nóvemberben terjefztődött a' Német-Birodalomnak *Regensburgi* Gyűlése' eleibe. Ezen Próba-Írásnak leg-nevezetesebb Tzikke-lye, eredeti *Frantzia* nyelven így vagon:

„ Le Gouvernement françois ne prendra aucun arrangement pour établir un Congrès, si ce n' est à l' époque, où l' oeuvre de la paix étant achevée, il ne s' agira plus que de regler et d' assurer tous ses

avantages pour les puissances, qui ont pris part à cette cruelle guerre. “

Ezen Tzikkelynek értelme, következő sorokban vagyon elő-adva a' *Hirmondónak* 757-dik levél-oldalán: „Semmi rendelést a' *Frantzia* Kormányzék nem teszen, egy Kongressznek (Frantzia és Német Deputátusokból álló elegyes Tanátsnak) fel-állítása eránt mind addig, míg a' *Békesség'* munkája végre nem hajtódott, és tsupán a' maradt fenn a' Fr. Közönséges - Társaságnak, hogy jól el-intézzé 's bátorságosokká tsinállya minden hafznait azon Hatalmasságokra nézve, a' kik részt vettek ebben a' kegyetlen hadban. Még egyfzeri meg-vissgálása után a' *Frantzia* Textusnak: az elő-adott Magyar fordításnak négy utolsó sorait így változtatjuk: „és tsupán az maradt fenn: hogy jól elintéződjenek 's bátorságosokká tevődjenek a' *Békességnek* minden hafznai, azon Hatalmasságokra nézve, a' kik részt vettek ebbenn a' kegyetlen hadbann.“)

A' *Párisban* lévő külföldi Követek, audientzián vóltak Növ. 21-dik napján a' Direktóriumnál, melly, a' maga Konstitutziónális ruhájában díszeskedett már ezen a' napon; valamint a' Ministerek és a' Státus' Hírholdói is konstitutziónáliter vóltak öltözködve. Az audientziális Szála' ajtajánál a' Belső-dolgokra-ügyelő Minister fogadta a' Követeket: bé-mutatta pedig őket

a' Direktóriumnak, a' Külső-dolgokra-ügyelő-
Minister. A' Direktórium' Elölülője *Rew-*
bel, egy rövid Beszédet tartott a' Köve-
tekhez, 's annakutánna mintegy fél óráig
tartott a' beszéllgetés, mellyből hallomás
után közönségesekké tettek némelly Dara-
bokat a' *Párisi Újságok*. P. o.: hogy a'
nagy *Vashingtonhoz* (az *Amérikai Közön-*
séges-Társaság' Kormányozójához) hason-
ló barátsággal fog viseltetni a' Direktó-
rium, mint a' millyen gyűlölséggel visel-
tetik az *Angliai* Ministériom eránt; hogy
a' Prusszusok olly mértékben fogják ismét
meg-szeretni a' Frantziákat, a' millyen
szorgalmatossággal fogják olvasni az ő
nagy *Fridrikjeknek* Írásait. 's a' t.

(A' Direktórium' 5 Tagjainak, és a'
Nemzeti-gyűlés' két Tábláinak konstitu-
ciónális Formaruháját meg-írtuk. A' Di-
rektóriuméhoz hasonló formájú a' Direk-
tóriális Szekretáriusé; a' Ministereké; a'
Törvényzékeknél levő Direktóriális Kom-
misszáriusoké; és a' Közönségestársaság-
osztályok' Kormányozóié; valamint a' két
leg-főbb Törvényzékek' Tagjainak ruhá-
jok is hasonló, formájára nézve a' Nemze-
ti-gyűléséhez. A' különbség ebből áll:
,, A' Dir. Szekretárius' ruhájának a' színe
egészben fekete; hanem a' kalapja' bokré-
tájában vagyon egy veress toll; a' mejjén
pedig egy petsét függ. — A' Ministerek'
felső-ruhája is fekete, hanem a' béllése, és
minden alsó-ruhájok, valamint a' kalap

jök' bokkrétája is vérszínű. Az övjök fe-
 jér, 's a' kardkötőjök fekete. A' ruhát
 pompásító kí-varrások ízines selyemmel
 készültek. — A' Törvényfzékeknél lévő
 Dir. Kommisszáriusok' ruhája egészen fe-
 kete. — A' Közönségestársaságosztályok'
 Kormányozóinak felső-ruhájok is fekete;
 hanem a' béllése, világoskék, valamint
 az alsó-ruhájok is, nadrágjokon kívül,
 melly fekete. A' kalapjok' bokkrétájában
 fő szín, a' kék. — — A' Nemzeti leg-
 főbb Törvényfzék' Tagjainak egészen fe-
 jér a' ruhájok, még a' bársony kutsmájok
 is: hanem kék fejer és veress színű pántli-
 kába vagyon szegve. — A' közönséges
 Tisztviselők' ügyét ítélő leg-főbb Törvény-
 fzék' Tagjainak világos kék öltő-ruhájok,
 és bársony kutsmájok, fejer palástjok, és
 veress övjök vagyon. — — Egyéb Tör-
 vényfzékek' Tagjainak meg-marad a' mo-
 stani ruhájok, hanem vagynak némelly kü-
 lönböztető jegyeik, úgymint: a' Fenyítő-
 Székek' Tagjai egy tsomótska-veffzöt (fas-
 ces) ezüstből ki-tsinálva viselnek a' mej-
 jeken; a' Criminális-Székek' Tagjai is ha-
 sonló veffzö-tsomótskát egy kis szekertzé-
 vel együtt; a' Civilis-Törvény-Székek'
 Tagjai egy ezüst szemet; a' Békéltető Bí-
 rák végre, értzből készültt olaj-ágot; és
 még vagyon egy ember-magasságnyi fejer
 páltzajok is, a' mellynek elefánt-tsonból
 való fejezeténn egy fekete szem vagyon
 ki-formálva,

A' *Frantzia* Tudósok, kik meg-menedkedhettek a' gilljotíntól; vagy a' sok inségek között el nem vesztették egészen a' munkálódáshoz való kedveket 's erejeket, egy folyó Munkát kezdtek ki-adni *Páris*bann, illy tzím alatt: *Magazin encyclopédique, ou Journal des sciences, des lettres et des arts.* A' dolgozó Tagok' laistromában, mellyet a' nevezett Munkának első Darabja közöl, következő nevek vagynak: *Bitaube, Daubenton, Delille, Desfontaines, Dolomieu, Fourcroy, Hauy, Hermann, Lacepede, Lagrange, Leharpe, Lalande, Lamarck, Laplace, Leroy, Lheritier, Mentelle, Oberlin, Sicard, Suard, Volney.* — Első Tzikkelye a' Könyvnek magában foglalja az Égi-Testekről való természeti Tudománynak 1794-dik esztendőbéli Históriáját, mellyet *Lalande* készített. Maga felől azt írja *Lalande* ebben a' Históriában, hogy Ő kilentz hónapi veszedelmek között, tsak a' Tsillagjaival vígaztalta magát. (Erről a' *Consolationis argumentum*ról el lehet tulajdonképpen mondani, hogy (*longe petitum*), *Mechain* nevű Fr. Astronómus (Égvisgáló), fogva volt *Spanyol-Országban*: de már most izabadságban él. Gilljotínon végezték életeket: *Bailly*: *Lebrün* (a' ki Minister is vala); Bárá *Marivetz*, ki a' Világról való természeti Tudományt (*Physique du monde*) írta; *Saron*, ki az Üstökös-tsilla-

gokról készített Számvetéseivel tette magát kiváltképpen nevezetessé; *Lavoisier*; és *Wallot* Palatinátusi Fi. — *Denis du Sejour* a' bánat eméltette-meg. *Lesne*, Vándóban holt meg. — A' Könyvnek második Tzikkelyében, a' Föld alatt termő testeknek (Mineráléknak) újj fel-olvasását terjeszti a' Tudós Világ' eleibe *Dolomieu*. A' 3-dik Tzikkelyt *Daubenton* írta a' *Flórentzai* Márványról. A' 4-dik Tzikkely, jó tanúságokat ad Azoknak, a' kik magok szükségére szappant akarnak készíteni. Az 5-dik Tzikkely, magában foglalja *Pertuis* Polgár' tapasztalásait a' Hamu-zsír' tsinálás' módjainak szaporítására nézve. A' 6-dik Tzikkely *Reynold* nevű híres *Anglus'* Festőnek Életéről vagyon; a' 7-dik Tzikkely pedig *Gresset* nevű Fr. Poëta' Írásainak újj ki-adásáról. A' 8-dik Tzikkely, fordítása egy Arábiai Versezetnek, melly, a' Bort és Viaszgyertyát vetélkedeti egymással az elsősegről. A' 9-dik Tzikkely, különbözőkülönbféle Gondolatokat közöl; a' 10-dik pedig egy Darabot a' Bizodalmatlanságról írott Versezetéből *Delillenek*. Vagynak még a' *Párisi* Játéknézőhelyekről is némelly Tudósítások, és különbözőkülönbféle Írásokból ki-fzedezett Darabok.

Elegyes Tudósítások.

Dumouriez, mithogy nintsen többé olly környülállásokban hogy fegyverrel ha-

dakozhatna. hadakozik már most tsak a'
 mint lehet — pennával. Több Könyvei-
 nek számát következő tiziművel szapo-
 ritá mostanság: *Lettre du Général Du-
 mouriez au Traducteur de l' Histoire, de
 sa vie, pour servir de suite au Coup-d'
 œil politique sur l' avenir de la France.* —
 Ezen Munkájában menti magát *Dumurié*,
 a' Tudományi Dolgokról író *Jenai* és *Göt-
 tingai* Ujságok; a' leg-újabb Hadi Törté-
 netek Magazinomjának Ki-adója; 's *Archen-
 holtz*, és *Girtanner* Urak ellen. Nem tsak
 visszafzopja itt ő mind azt, a' mit *Braun-
 sveig* Hertzeg ellen írt vólt a' maga Élete'
 Hístóriájában, hanem még nagy ditsérete-
 ket is ruház a' nevezett Hertzegre. Önnön
 Hazájaira fordúlván, kommandállya né-
 kiek az 1791-dik esztendőbéli mérséklett
 Monárchika Konstitútiót. Lehetetlenek
 állítja, hogy Prusszia, és Frantzia Ország
 között meg-álhasson a' Békesség kötés;
 úgy mint a' mellynek 5-dik Tzikkelye egy
 új hadnak magvát lappangtat magában.
 A' múltt Aprilisnek 22-dik napján *Gregoi-
 re* által a' Nemzet-gyűlése' eleibe terjeszte-
 tett, de el nem fogadódott új formáját
 a' Népek' Törvényének ditséri. Igen ki-
 kél azon szövetség ellen, mellyet *Hollan-
 diával* kötött Frantzia Ország. Más idők
 vóltak — úgy mond — akkor, mikor ő
 (*Dumurié*) szándékozott el-foglalni *Fri-
 gyes-Belgyiomot*; mások ismét, a' midön

Pisgrä foglalá azt el, „ Olly reménységgel voltam én — *ezek a' szavaj Dümurié-nak* — hogy a' két egyenlő szabadságú Nemzetek között kötendő szövetséget, ezközül fordíthatom, annak a' Fejetlenségnek, és Kegyetlen-hatalskodásnak ki-gyomlálására, mellyek rongálták az én Hazámat („P' esperois faire servir l' alliance de deux Nations également libres à écraser l' anarchie et la tyrannie, qui ont affligé ma malheureuse Patrie.) — — *Girtanner* Úr menti magát *Dümurié* ellen, egy új Könyvetskéjében, mellyet *Göttingá-bann* illy titulus alatt botsátott Világ eleibe: *Lettre au Général Dumouriez par Christophe Girtanner*; 's egyfersmind meg-mutatja, hogy a' *Dümurié* tselekedeteiből, be-ízédeiből és Írásiból ítélvén, szinte hihetetlen dolog, hogy meg-akarta volna ő szabadítani a' szerentsetlen XVI. Lajost, mint maga állítja, hogy eleitől fogva a' vólt neki a' szándéka.

Az *Orosz* Birodalmat *Persziától* *Georgia* választja el, Ennek Fejedelme *Heraclius*, kinek neve a' hét esztendő's háború' *Históriájábann* is fel van jegyezve, az *Orosz* Tsászárné' ótalma alatt uralkodik: melly ótalomra most annál nagyobb szükségé vagyon: mivel a' *Perszi*ai pártosok elől *Kubánba* kéntelenítettett szaladni, 's úgy menteni meg a' maga életét. — Az *Oreg*-*Heraclius* maga most hetvenhárom

esztendő; a' Fia, negyvenöt esztendő volt: de számos Háznépével együtt megölettetett az említett Pártosoktól, kik egész *Georgiában* rút rablást vittek véghez. Az *Orosz* Tsászárné megindult az *Öreg Heraclius'* sorsánn, 's parantsolt mindjárt, hogy *Georgia'* határaitra, nagy számú *Sereg* gyülekezzen, mellynek vezérlésére *Feldmarsall Gróf Suwarow* rendelődött a' mint írják.

Az *Orosz* Tsászárné, újj első-nagyságú és középferü *Katona-hajókat* készített a' *Fekete-tengeren*. Készen vagynak nyóltz igen szép *línabéli* vagy első-nagyságú *hadihajói*; tizenhét *Fregátjai*, mellyek olly nagyok, hogy, *línába* is állhatnak kivált a' *Törökök* ellen; és száznyóltzvanhét *szállító-hajói*.

Ama' híres *Mechlíniai Érsek*, *Gróf Frankenberg*, ki a' *Vandernóti* pártütésnek olly nagy *Elölmozdítója* vala, ezer tallér esztendei fizetést kapott a' *Frantzia* *Kommisszáriusoktól*, melly *summa* négy részekben fizetődik ki a' múltt *Sept. 22-dikétől* kezdve, mindenkor előre.

Bét s.

Az újjonnan született *Fő-Herteg-aszszonykának* nevei: *Károlína*, *Ludovika*, *Leopoldina*.

Az idevaló *Universitásnak* *Rectorává*, *Directóriális Udvari Tanácsos* *Sonnenfels*

Jósef Úr választódott e' folyó Oskolai esztendőbenn.

Kávé nélkül, ha már ugyan tsak el nem ákar lenni Magyar- és Erdély-Ország; igen érdemesekké teszik magokat a' két Haza eránt, azon két gondos Hazánkfiai, kikről az itt alább következendő Levélben (melly Erdélyből *Marosvásárhely*-ről útasítódott *Göttingába*) vagyon emlékezet: ha a' kávé-termesztéssel tett szerentsés próbáikat környülállásosann közöletetik a' *Magyar Hírmondó* által Nemzetünkkel; főképpen most, a' midön drágúl a' Kávé.

A' Marosvásárhelyi Levél' értelme ez:

„Egy *Szilágysági* Nemes Ember, *Törög-Országból* Kávé-magot hozván ki magával, azt a' kertjében hideg földbe elvetette, és már annyi Kávéja termett, hogy Maga, és Rokonai meg-érik véle. Itt *Marosvásárhelyenn* is tett hasonló próbát egy Lakos, és már nagyok a' Kávéfái 's virágoznak is.“

A' Spanyol Papi Rendnek tizenhárom Fejei is jelen vóltak Oct. 14-dik napján az Udvari kéz-tsókolásos tzeremónián; melly meg-jelenése az Egyházi fő Személyeknek nem vólt addig szokásban. Tartatott az említett napi tzeremónia, az *Asturiai* Hertzeg' örömére, a' ki, életének 12-dik esztendejét kezdette az nap számlálni.

Tudósítás.

Fáradhatatlan nagy Erdemű Hazánkfia T. Balla Antal Úr, T. N. Pest Vármegyének Földmérője, 12 évtizedektől fogva különös szorgalommal, és sok költséggel rajzolt Mappáját Pest, Pilis és 'Sólt törvényesen egyesült Vármegyéknek, és a' hozzájuk tartozó Jász és Kún Országoknak, két nagy Táblákban követezendő tzm alatt rézre metzette és ki-nyomtatatta.

„ Mappa specialissima Regionibus Coeli juxta recentissimas observationes Astronomicas accomodata, I. Regni Hungariae Comitatum Pest, Pilis et Sólth, particulariter unitorum: item Jazygiae, Cumaniae Majoris et minoris. Quam Honoribus et Obsequiis Serenissimi Archiducis Alexandri Leopoldi, I. Regni Hungariae Palatini, praelibatorum Comitatum et Districtuum Perpetuo Supremi Comiti in profunda veneratione dedicat nuncupat et inscribit Comes Georgius Festetics de Tólna, qua Gremialis Dominus Terrestris. A. 1793. Studio et Opera Antonii Balla, praelibatorum II. Comitatum Ordinarii Geometrae.“ Hieronymus Benedicti sculpsit Viennae.

Ezen most előttem ki-terjesztett Mappának tökéletessége, valamint a' Szerző maga meg-jegyzi, fundálódik a' le-rajzolt Megyék' hajókázható- és nem hajókázható folyó-vizeiknek; továbbá Posta- és Ország-útjaiknak a' Felsőleges rendelésekre lett mathematica ki-mérésén; továbbá négyszáznál több különös Territoriumoknak (Vidékeknek) eredeti le-rajzolásán; és azoknak egymás mellé való össze-szerkeztetésén: végre Astronómiai meg-határozásokon is, résszerént ama' nagy hírű D. Hellnek a' Budai és Egri Tönyokban lett vizsgálásai után, résszerént D: Liesganig' mérései után, ki 1763-ban Pétervárad és Kis-Telek közt a' Déli lineát vagy Meridianust meg-határozta. Szerentsém volt egynehány hónapok előtt a' nagy érdemű Szerzőnek házánál Nyáregyházán tulajdon szemimmel a' sok eredeti rajzolatokat szemlélni, melyek, buzgó hazafiságból származott fáradhatatlan munkával és sok költséggel 12 évtizedeknek el-folyása

alatt ugyan annyi számú kisebb tökéletes formákba hozattatván, ezen remek Mappát szülik; mely, Angliának és Frantziának leg-szebb és leg-jobb különös Mappaival vetélkedhetik, és kiváltképpen belső tökéletességére nézve muftául szolgálhat. Mert nemcsak minden Városokat, Mező-városokat és Falukat a' Conscriptió' száma szerént foglalja magában, hanem minden pufztákat is környékjeiknek valóságos határával együtt, úgy hogy, minden Helység vagy Földes Úr, a' maga Birtokát meghatározva világosan láthatja, és a' szomszéd határokkal egybe veheti. A' különféle Megyék és Országok, különféle színek által vagynak egymástól meg-különböztetve. A' közönséges természeti tulajdonságokon kívül, a' Szántó-földek, Kaszálóok, Legelők, Erdők, Szőlők, zsemjékek, rétek, tók, Posta-Ország- és kisebb utak, kompok, hidak, malmok, isárdák, töltesek, püztá templomok' omladékai, vak-szekek és sívány homokok, különös rajzolatokkal és jelekkel meg-vagynak jegyezve. Hogy az ember a' le-rajzolt Megyéknek fekvését annál jobban képzelhesse magának, és a' szomszéd Vármegyékhez való arányosságok (ratio) annál jobban ki-tessék; Fejér, Héves, Külső-Szólnok, és Csongrád Vármegyék, egészen le-vagynak rajzolva. Tólna, Báts, Borsod, és Nógrád Vármegyéknek egy darabját, Torontál, Csanád, Arad, Békés, Bihar, Szabolcs, Nagy-Hont, Elztergom, Komárom és Veszprém Vármegyéknek pedig széleit szemlélhetni. És így Hazánk' Közép Vármegyéjét ugyan ezenn az Mappán, 18 Határos-Vármegyékkel körül vétetve látjuk. Hogy ezen Mappa' hitelességén annál bizonyossabban örvendhessen a' Haza, azt is meg-jegyzém, hogy a' nagy érdemű Szerző Úr, Rest, Pilis és Sólth Vármegyék' különös határait sok elztemdöktől fogva folytatott közönséges és különös szolgálatjában mind maga mérte ki, vagy pedig igazgatása alatt ki-mérette. A' Szomszéd Vármegyék hiteles rajzolatjai, kérésére, a' Felsőség' rendeléséből, közöltettek vele. Ebből a' Mappából azt is lehet tanulni, hogy Pest Vármegyében, Visegrádtól fogva Bajáig, a' Duna' folyásának, a' hossza 39 Geogr mértföld, a' Tisza pedig a' Sajó torkolatjától fogva Magyar és Török-Kanisáig, Bács

és Torontál Vármegyében 72 Geogr. mértföldet tsavarog.

A' metzése is szép a' Mappának: azon kívül gyönyörű és helyes Képes - rajzolatok is ékesítik azt. A' Mappa' tizmjénél t. i. egy Emlékeztető-oszlop szemléltetik, mellyre, boldogútt Palatinusunknak igen jól talált Képe vagyon állítva. A' Képen fellyül Fám a egy koszorúval lebeg, ezt hirdetvén truombitájával: „Vivat Palatinus Gloria Gentis Hungarae!” Palatinusunkat két oldalról Mars és Pallás ápolgattyák. Az emlékeztető Oszlop' oldalain, Pest, Pilis és Sólth Vármegyének, és a' Kún's Jász Osztályoknak tizmerői szemléltetnek: jobb felől a' Szőlőmívtől; Themistől; a' Kereskedéstől; a' Tudományoktól; és Mesterségektől; bal felől pedig Cérestől; Pántól; és a' Marhatenyésfztetéstől körül véve. Az egész Intézetnek alsó részénn a' Duna és Tisza vízének Istenei bő áldásokkal öntözgetik a' le-rajzolt Megyéknek termékeny vidékeit.

A Föld-hosszúsága' garáditsai, (gradus Geographicae Longitudinis) mind a' Bétsi, mind a' Párisi, mind a' Ferrói Meridiánus szerént meg-vagynak határozva.

Ebből a' rémek Mappából tsak 50 darabok vagnak még ki-nyomtattatva Pesten. A' többi darabokat Bétsben még tökéletesebbes fogja ki-nyomtattatni a' Szerző. Tudom minden jó Hazafi örülni fog annak közre-botsáttatásán, minthogy most még igen kevés kézben foroghat. — I. N. Pest Vármegye haláadó indulattal és magasztaló ki-fejezésekkel vette ezen munkát, és a' Tudós Szerzőnek nagy és buzgó érdemeit néminémüképpen tehetsége szerént meg-jutalmazni kívánván, 1000 forintból álló Honoráriumot ajánlott neki, mellyet Kiralyunk Ó Felaége kegyelmessen helyben hagyni méltóztatott. Írtam Pozsonban.

Ásbóth János,

